

مجلس اسدانه فرمایش

# مالیات املاک مزروعی

پس از قانون مالیات بر درآمد و املاک مزروعی ... مصوب ۱۳۲۸ تا کنون چندبار قوانین مالیاتی لغو و بجای آنها قانون جدیدی وضع و تصویب و بموقع اجراء گذاشته شده است که بترتیب تاریخ عبارتند از قانون مصوب ۱۰ مرداد ماه ۱۳۳۴ کمیسیون مشترك مجلسین سنا و شورای ملی - قانون مصوب فروردین ماه ۱۳۳۵ و بالاخره قانون اصلاح مالیات بر درآمد مصوب تیرماه ۱۳۳۷ است که حالیه مورد عمل وزارت دارائی میباشد .

چون اساس کلی تشخیص و دریافت مالیات املاک مزروعی در قوانین مشروحه بالا و همچنین قانون ۱۳۲۸ بر روی مالیات جزو جمعی قرار گذاشته شده بعلاوه خوانندگان کم و بیش از کلیات آن با اطلاع هستند از شرح جزئیات هر يك از قوانین مذکور خودداری و فقط بذکر موارد اختلاف و نکات قابل ملاحظه آنها اکتفا میشود .

ضمناً باید توجه داشت که از سال ۱۳۳۱ بموجب لایحه ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی مقرر گردید بیست درصد از درآمد مالکانه محصول املاک مزروعی و جریبانه و علفچر و عواید مراتع و جنگل و مال الاجاره آسیا ، آبدنگ ، دکان ، یخچال و غیره کسر گردد و بمصارف معینه و خاص خود که برطبق آن لایحه تعیین شده بود برسد .

اگرچه بعداً مقررات این لایحه بدین شکل باقی نماند و در آن از لحاظ کمی و کیفی تغییراتی پدید آمد ولی بهر حال وضع و اجرای آن در میزان عواید و بهره مالکانه مالکین خالی از تأثیر نبود .

از جمله نکات قابل توجه در قانون ۱۳۳۴ فصل نهم آن قانون مربوط بمالیات

بر املاک مزروعی و عوارض عمران بود که بموجب ماده ۱۱ مقرر شده بود آنچه بر طبق قانون مزبور بابت مالیات املاک مزروعی دریافت میشود نصف آن مالیات املاک مزروعی بصندوق دولت تحویل و نصف دیگر بعنوان عوارض عمران محسوب و در اختیار انجمن های دهات گذارده شود تا بمصارف عمران قانونی برسد. گذاشته شد. بموجب تبصره (۲) از ماده ۱۱ مقرر شده بود مالیات املاک مزروعی و عوارض عمرانی بر اساس مجموع درآمدهای مالک در هر استان بطور تصاعدی طبق نرخ مذکور در ماده ۱۶ آن قانون که ذیلاً بدرج آن مبادرت خواهد شد دریافت شود. در ماده ۱۶ نرخ مالیاتی بشرح زیر تعیین شده بود:

تا	۳۶۰۰۰ ریال	بخشوده	
از	۳۶۰۰۱ تا	۱۵۰۰۰۰ ریال	نسبت بمآزاد ۰.۴٪
از	۱۵۰۰۰۱ تا	۲۵۰۰۰۰ ریال	نسبت بمآزاد ۰.۶٪
از	۲۰۰۰۰۰۰۱ ریال	ببالا	نسبت بمآزاد ۰.۵۰٪

ضمناً بموجب تبصره ای از همین ماده ۱۶ در صورتی که مؤدی متاهل بود میزان حداقل بخشودگی مالیاتی به ۷۲۰۰۰ ریال در سال میرسد. از مطالعه مطالب بالا چنین بر میآید که اگر چه اساس وصول مالیات املاک مزروعی بر اوراق ممیزی قدیم و جزو جمع های مالیاتی گذاشته شده بود لکن از این راهم میتوان مالیات تصاعدی گرفت، گو این که بر طبق مقررات این قانون درآمدهای مالک در هر استان فقط مورد سنجش و مأخذ برای اخذ مالیات تصاعدی قرار میگرفته است، شاید علت این که درآمدهای مالک کلاً مورد توجه واقع نشده همانطور که در شماره های قبلی گفته شده این بوده جمع آوری و تمرکز اطلاعات لازم و کافی در باره عواید هر مالک در نقاط ایران اگر غیر ممکن نبود اشکالات فراوانی در بر داشته است. موضوع دیگر معافیت خرده مالکین از پرداخت مالیات است که در قوانین

۱۳۲۸ و ۱۳۳۴ و ۱۳۳۵ و ۱۳۳۷ هر کدام بشکلی ظاهر شده است، مثلاً در قانون ۱۳۲۸ مأخذ معافیت برای خرده مالکین ۲۴۰۰۰ ریال در آمد سالیانه بود در صورتی که این مأخذ در قانون ۱۳۳۴ به ۳۶۰۰۰ ریال رسید و بعداً در قانون ۱۳۳۵ این معافیت ملغی شد سپس در قانون ۱۳۳۷ مجدداً معافیت بر قرار گردید لکن مأخذ آن ۳۰۰۰۰ ریال در آمد سالیانه نقدی و جنسی خرده مالکین معین گردید.

اگر در نظر آوریم که قیمت ها در سالهای ۳۵ و ۳۶ و ۱۳۳۷ نسبت بسال ۱۳۳۴ ترقی کرده و سطح زندگی هم بالا رفته است بعلاوه در قانون ۱۳۳۴ همانطور که اشاره رفت مأخذ معافیت برای اشخاص متأهل دو برابر افراد غیر متأهل بود و در قانون ۱۳۳۷ راجع باین موضوع چیزی گفته نشد. و بسکوت بر گزار شده است سیر قهقرائی قانون بخوبی مشخص میگردد.

در قانون ۱۳۳۴ در فصل اول مشمولین مالیات مطابق بند های (و) و (ح) صاحبان املاک مزروعی و مستأجرین آنها مشمول مالیات بودند در حالیکه مطابق قوانین بعدی صاحبان املاک مزروعی و باغات مشمول مالیات شناخته شده اند که البته نسبت بآن قانون قدری کاملتر بنظر میرسند.

همچنین در قانون ۱۳۳۴ در فصل بخشودگیهای مالیاتی بند (د) مقرر داشته بود که زارعین نسبت بدرآمد های حاصله از کشت و برداشت از پرداخت مالیات معاف باشند. چون امکان داشت اجرای این قسمت موجب سوء استفاده گردد و در عمل مواجهه با اشکالاتی شدند در قوانین بعدی این موضوع با تصریح باینکه معافیت مذکور بشرطی اعطاء خواهد شد که زارعین شخصاً مباشرت زراعت را بعهده داشته باشند تا حدی مورد اصلاح واقع شد.

معافیت موقوفات و املاک جدیداً احداث و اراضی خالصه و اگذاری باستثنای بعضی موارد جزئی تقریباً بريك اساس در کلیه این قوانین باقی ماند و تغییرات فاحش و قابل ملاحظه ای در آنها پیدا نشد از اینرو چون در شماره های پیش در آن باره بحث کافی شده است از تکرار آن مطالب خودداری میشود.

موضوع قابل ذکر تبصره ۱۲ از ماده ۱۱ قانون ۱۳۳۴ مربوط به نحوه تشکیل کمیسیون جهت رسیدگی بموارد اختلاف بین مؤدیان مالیاتی و ادارات دارائی است که مقرر بود: کمیسیون مزبور از سه عضو یکی فرماندار یا نماینده او دیگری رئیس کشاورزی یا نماینده او و سومی يك نفر مالك معتمد محل در ادارات دارائی تشکیل و بموضوعات مورد اختلاف که منحصر بموارد معین و پیش بینی شده ای بوده رسیدگی نماید.

رای این کمیسیون برای طرفین قطعی و لازم الاجراء بوده است. در قانون ۱۳۳۷ بر طبق تبصره ۱۱ از ماده ۱۰ موارد اختلاف در کمیسیون مرکب از فرماندار یا بخشدار یا نماینده او - رئیس کشاورزی یا نماینده او - رئیس دارائی و یا نماینده او (بدون حق رأی دادن) و دو نفر مالك معتمد محل مورد رسیدگی قرار می گیرد. بنا بر این مقایسه بین این دو کمیسیون که هر دو بموارد واحدی رسیدگی میکنند نشان میدهد که قانون ۱۳۳۴ نسبت به قانون ۱۳۳۷ از این حیث مزیت و برتری دارد.

تا این جابررسی خود را درباره قوانین مالیات املاک مزروعی از ابتدای مشروطیت تا زمان حاضر خاتمه میدهیم، در شماره آینده راجع به مختصات يك قانون نسبتاً کم نقص و متناسب با اوضاع و احوال اجتماعی و جغرافیائی ایران و طرز تشخیص درآمد (ارزیابی) صحبت خواهیم کرد.